

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

1 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščno
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišn.
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Slovenci pa Italijani.

Razmere med Avstrijo in Italijo so čedalje bolj napete in vojska med časniki se je že pričela. Celo vradna „Presse“ italijanskim listom očita, da tako predrzno pišejo, kakor da bi se imela zdaj in zdaj pričeti vojska z našim cesarstvom ter omenja, da se je v Rimu osnoval neki tržaško-isterski odbor, ki je nedavno izdal oklici, v katerem naravnost hujša zoper sedanje posestvo avstrijskega cesarstva. Enako razdraženo piše drug vraden list „Pest. Lloyd“, ki velja celo za glasilo vnanjega ministra Andrassyja, in ki Italiji svetuje, da naj se raji peča s svojimi notranjimi zadevami, n. pr. z zatiranjem tolovajstva, kakor pa da bi vadjala za našo obleko, ter prežala na dežele avstrijske.

Da vsa ta reč ni tako nedolžna, kakor bi kdo mislil, pričajo najnovejše naredbe vlade italijanske, ki je vsem svojim državljanom rojenim l. 1856 in 1857, ki bivajo v avstroogerskih deželah zapovedala, da se morajo nemudoma vrniti domu. Tudi se govori, da so v Rimu sklenili oborožiti 80.000 mož. Duša tega gibanja na Italijanskem je minister Nicotera, ki hoče prekositi vse dosedanje vlade italijanske.

Tako daleč je tedaj liberalizem pripravil našo ljubo Avstrijo, da nima ne enega zanesljivega prijatelja in da si celo slabotna Italija, od nje že tolikokrat potolčena in premagana drzne dražiti jo in napadati. Ko je l. 1859 Avstrija Italiji prepustila Lombardijo, l. 1866 pa Benečansko, mislila je, da si je pridobila zvestega soseda, ki bode tem hvaležnejši za pridobljeni deželi, ker ji ni pridobil po lastnem zasluženju, ampak po tuji pripomoči. Pa

kakor se v levu še le potem zbudi nevtrajno poželjenje po človeški krvi, kadar jo je že okusil, tako je začel tudi italijanski zmaj, še le bolj prežati po naših deželah, odkar si jih je nekaj že prilastil. In s katerim vzrokom si hoče Italija te dežele prisvojiti? Ona trdi, da v naši deželi živi še nekaj Italijanov, ki si srčno želé zedinjenja z materinsko deželo laško, ia katerim hoče te iskrene želje spolniti. Te dežele z italijanskimi prebivalci so: Južne Tirole ali Tridentinsko, Gorica s Primorjem, Istro in Trstom pa Dalmatinsko. Ne trdimo sicer, da bi v omenjenih deželah ne bilo nekaj italijanskih družin, čisto napačno pa je, da bi bile te dežele italijanske. Glavni živelj je na Tirolskem nemški, po drugih imenovih deželah pa slovanski. Toda dve reči silno v oči bode liberalno stranko v Avstriji, namreč konservativizem in Slovanstvo, in vse njeno prizvanje meri na to, da bi zatrla oba ta živelja, ki se njenim pogubljenim načelam najhujše ustavlja. Tako je n. pr. pri nas Kranjskem glavno prebivalstvo slovensko in Nemcev imamo komaj štiri odstotke. Toda liberalna stranka, ki ima državino krmilo v rokah, podpira na vso moč to peščico, ki si je vsled te podpore pridobila celo večino v prihodnjem deželnem zboru, in ktera ljudem, ki dežele naše natančneje ne poznajo, daje povod deželo našo smatrati za deželo nemško.

Enako se je godilo v Trstu, Gorici, Istri in Dalmaciji. Prebivalci so slovanski, le po mestih je nekaj Italijanov, kateri pa s poitalijančenimi Slovani vred znašajo komaj deseti del prebivalcev. Vendar ta peščica podpirana od liberalne stranke nemčurske še vedno gospoduje na Goriškem, Primorskem, v Trstu in Istri čez slovenske prebivalce, katerih je de-

vetkrat toliko. Dalmacija pa je l. 1870 otrsela ta lahonski jarm in tudi pri volitvah v preteklem letu zopet sijajno pokazala, da je dežela slovanska, kar je pa našo centralistično stranko tako razsrdilo, da so dalmatinskega namestnika dolžili veleizdaje, ker peščici lahonski ni pripomogel k večini v deželnem zboru. Tirolci so sicer tudi Nemci, ali ker vsled svojih konservativnih načel nasprotujejo liberalni stranki, podpirala je ta na vso moč italijanski živelj v južnih Tirolah, da bi z njegovo pomočjo tem laglje ugnala konservativne Tirolce. Ta stranka je šla celo tako daleč, da je v državnem zboru podpirala predlog za samostalne uprave okraja tridentinskega, dasi se je v neki spomenici naravnost reklo, da je to prvi korak k še večjemu vspehu, to se pravi, k popolni ločitvi od dežele Tirolske in države avstrijske. Kdo bi se tedaj čudil da omenjene dežele, v katerih vlada lahonstvo, veljajo za dežele italijanske, in da Italijani pohotno nanje preže ter čakajo ugodne prilike, da bi jih pograbili? Tako je tedaj nemčursko-liberalna stranka iz strahu pred izmišljeno nevarnostjo cesarstvo spravila v pravo nevarnost. Slovani smo bili vedno zvesti in vdani in zoper državo nikdar nismo rovali, pač pa smo jo pred rovarstvom drugih narodov, ki sedaj zvonec nosijo, branili s tisto odločnostjo, vnemo in ljubeznijo, ki jih le pravo rodoljubje roditi zamore, in vendar so zagrizeni nasprotniki naši v enomer sumničili to našo vdanost in zvestobo. Zdaj se kaže, kdo da je nevaren in kam da bomo prišli, če se bo dosedanja politika nadaljevala. Res Italija, ki nas žuga napasti, ni močna in je bila od Avstrije še vselej tepena, toda na to se ni zanašati; sila ni mila, in nevarnost sedaj odbita, ponovila

Nekaj o Herodotu.

Po sedanji javni učni osnovi grškega jezika in slovstva berejo naši gimnazijalci spise slavnega Herodota, očeta zgodovine, v šestem razredu. Akoravno komaj zreli prebirati klasičnega v splošni a obširni obsegi, naj bi vendar saj v tistih odlomkih, ki se jim vsako leto v rabo ponujajo, se seznanili z duhom neumerljivega prvaka, nego da morebiti preveč po njem rešetajo gramatikalne podobe grškega jezika. — V ta namen sem pisal vrstice sledeče dijakom slovenskim v spomin in poduk, kako da naj se vedejo prebiraje Herodotove spise v zgodovinski prid. Omeniti hočem tedaj sploh nekaj I. o rojstvu, življenju in smrti. II. Kakošna je bila njegova izreja in kakošno izobraženje v pisateljski poklic. III. O Herodotovem popotovanju. IV. O vodilu in osnovi zgodovinskega pisanja. V. Kako se vežejo spisi, in kako versko — pobožno osnovo imajo.

I. Le malo zgodovinskih črtic se je za stran Herodotovega življenja iz starega veka v sedanji čas prihranilo. Rojen je bil, kakor v vvodu svojih spisov sam pravi, v Hali-

karnasu (zdaj Bndrun) na južno zahodnem obrežju male Azije, v grški naselbini doriške dežele. Kakor Suida spričuje, je bil spoštovane rodovine, oče mu je bil Liksos, mati Drio, epiški pesnik Paniaz, stric, tudi o bratu Teodoru poroča Suida. Rojen je bil neki tri in petdeset let poprej kot se je vnela peloponeška vojska, to bi bilo 484 pred Kristusovim rojstvom, gotovo v letih med 490—480. Tudi ni gotovo, kdaj in kje je umrl, — v spisih opomni zgodovinske dogodbe, ki segajo do leta 424 pred Kr. — daleč pa ne. Da je doživel prva leta peloponeške vojske, pričajo VII. 233, 237, IX. 73, VI. 98. — Verjetno je po mnogih dokazih, da je umrl leta 420 v grški naselbini Turiji na južnem Laškem, spadalo bi tedaj njegovo življenje med 480—420. Verjetnega o H. vemo sledeče: odgnal ga je iz Halikarnasa, rojstnega mesta tiran Ligdam, slavne Artemizije vnuk, prebival je potem nekaj časa na otoku Samu, od tod je začel in dovršil popotovanje skoro po celem, takrat Grkom znanem svetu, proti koncu svojih dni pa se je vrnil v poprej omenjeno naselbino, Turiji. Zbežal pa je bil Herodot neki vsled

notranjega prepira. Akoravno so Helenci štirikrat na suhem in na morji slavno premagali Perzijance, vendar niso svojih rojakov na malo-azijskem obrežju popolnoma oprostili; in perzijski kralj je grškim mestom svoje privržence za namestnike zopet usilil l. 460; še le vsled Kimonovih zmag se je Herodot vrnil domu l. 450. Zopet so ga odgnale domače homatije, že ste si nasprotovali sovražni stranki joniškega pa doriškega naroda, zraven onih tudi aristokratov zoper demokrate. Ljudovladi prijazni naš pisatelj je bil primoran se umakniti plemenitaški stranki, on pobegne v grško naselbino, katero so bili sozidali na Laškem Atenci leta 444. Plinij stareji pravi (Hist. nat. XII. 8), da je Herodot tam prebival in dovršil spise in doživel svoje dni, kdaj smo poprej omenili. — Prebival je gotovo več časa na otoku Samu, ker ondotne razmere prav na tanko popisuje, glej I. 70, 143, II. 148, III. 26, 39, 54, 60, 123, 135. Piše Suida, da so ga pokopali na Turijskem trgu in postavili v spomin nagrobnico sledečo: „Zemljica tale pokriva ostanke Herodotove, stare joniške zgodovine slavnega prvaka, slovel je

se bo pri drugi priliki zopet, če ostane pri starem. Treba bo tedaj dosedanje politiko čisto premeniti in deželam nazaj dati pravi značaj, treba bo vtrditi zvesti in krepki življenjski slovenski, potem se omenjene dežele ne bodo več smatrale kot dežele italijanske in peščica lahonov se ne bo več drznila se vedno ozirati tje v blaženo Italijo; morala se bo okleniti zveste, Avstriji z vso dušo vdane večine slovenske ali pa slobodno pobrati kopita in preseliti se na zemljo italijansko. Zedinjenje Slovencev v eno veliko upravno celoto, v kateri bi italijanski življenjski popolnoma zginil in se poitalijančene družine zopet nazaj dale materi Slavi, kateri so se izneverili, bilo bi najvažnejši zavetje zoper italijansko pohlepno. S „Politiko“ zakličemo tudi mi: Krvave vojske, kakor pri Visu in Kustoci včasih velikih zgub ne zabranijo, kakor je pričala skušnja l. 1866. Zedinjenje, vtrjenje in zadovoljenje Slovencev bila bi bolj zanesljiva obramba zoper nakane italijanske, kakor najsijajnejši vspehi vojaški. Zadovoljni narodi so za države veliko večja zaslomba, kakor vnanja sila.

Z bojišča.

Čem hitreje se Rusi proti Carigradu pomičejo, tem bolj se množe zmešnjave v Carigradu, kjer je sultan zopet odstavil nekaj ministrov in drugih velikašev. Bivši minister vnanjih zadev Savfet paša je bil odstavljen, ker je sultanu priporočal, da naj se z Rusijo pomiri in je vojna čast turška rešena po vgodnem vspehu na azijskem bojišču. Drugi ministri pa so temu nasvetu oporekali in Savfet paša je bil odstavljen. Enaka osoda je zadela šejk-ul-islama Hairulah Efendia, ki je sultanu tudi priporočal pomirjenje ter mu zlasti odsvetoval razviti zastavo prerokovo. Namesto njega postal je Kara-Kalil-Efendi šejk-ul-islam. Abdul Kerim in Redif paša pa se bosta morala celo pred vojaško sodnijo odgovarjati, ker Reuf paši nista poslala pomoči, katero je zahteval. Veliko pomoči se sultan nadeja od Midhat paša, katerega je iz prognanstva poklical domu, in ki je te dni došel na Dunaj, kjer se je posvetoval z Aleko pašem. Med tem, ko se to godi v Carigradu, vojna ruska stalno napreduje in general Gurk je potolkel pri Karabunaru Suleimana, ki je zgubil 10 topov ter pobegnil nazaj v Jedren (Drin — Drinopolje.) Tudi proti Plovdivu so se Rusi

že bolj pomaknili ter zasedli Jamboli in prišli že do Haskovia, ter razdejali 5 železničnih mostov. Drugi oddelek ruski je zasedel Silistrio. Vnanji konzuli so od poročnikov zahtevali, da bi se v Gallipoli, Burgos in Cavallo poslale vojne ladije, ker se boje, da bi razsrjeni Turki ne pomorili krščanskih prebivalcev. Italijanski poročnik je Italijanom v Carigradu svetoval, da naj odidejo domu.

Tudi pri Razgradu med Ruščukom in Šumlo bila je 25. in 26. t. m. bitva, pri kateri je padel turški general Aziz paša; ker se Turki ne ponašajo, da bi bili zmagali, sme se soditi, da so Rusi bili na boljem. V Dobrudži se je princ Hasan obrnil proti Silistriji, katero hoče general Zimmermann oblegati. Drugo poročilo pa trdi, da so Rusi že zasedli to trdnjavo.

Črnogorci oblegajo Nikšiče s topovi, katere so v Medunu vzeli Turkom. Nedavno bil je angleški konzul iz Skadra pri knezu črnogorskem ter mu je prigovarjal, da naj s Turki sklene premirje. Pa knez je odgovoril, da tega toliko časa ne stori, dokler se njegov zaveznik car ruski bojuje s Turkom. V Cetinji popravljajo palačo kneževu, ker pričakujejo, da bode car Aleksander kneza obiskal.

Iz Armenije se poroča, da so Turki pri Arpačaju prekoračili mejo pri Aleksandropolu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. julija.

Avstrijske dežele.

Dalmatinski „Narodni Listi“ piše, da se je na Kleku ustanovila telegrafična postaja, da se bodo lažje naznanjevale vojaške zadeve. Tudi se je v Metkoviću ustanovil vojaški tabor za 12.000 mož, v Splitu pa pride 5000 mož in glavni stan generala Rodiča, ki je odmenjen za višjega poveljnika armade, ki ima zasedati Bosno in Hercegovino.

Južno-tirolski državni poslanci so se bili poslanstvu odpovedali, ker je zbor zavrgel predlog, da bi se okraju tridentinskemu dovolila samostojna uprava. Nove volitve se bodo vršile meseca avgusta.

Na Hrvaškem hudo vre, ker hočejo Madjari krajičko železnico izpeljati tako, da bo več koristila Madjarom kakor pa graničarjem, ter v ta namen porabiti tudi privatno premoženje nekdanje vojaške granice. Hrvatski listi trdijo, da to ravnanje je glavni vzrok, da se hoče za granico jako zasluženi

general Mollinary svoji službi odpovedati. Eni so celo že poročali, da se je ta odpoved že sprejela, česar pa še ne verjamemo, ker bi bilo to znamenje, da prevladuje madjarski vpliv, ki hoče cesarstvu po vsej sili napraviti še večje zadrege, kakor jih že ima. — Preiskava v zadevi Miletičevi je dovršena in zapisnik se je 25. t. m. izročil državnemu pravdnistvu, da bo stavilo svoje predloge.

Vnanje države.

Angleški poročnik Layard je vradno naznanil, da ni res, da bi Rusi doprinali take grozovitosti, kakršne jim Turki očitajo, ki hočejo na ta lažnjivi način menda opravičiti svoja nečloveška dela, ki so jih doprinali v Bulgariji. Brodovje je besiško luko zapustilo, ne da bi se vedelo, kam jo je vkrenilo.

Iz Belega grada se poroča, da ni res, da bi bila vlada oborožila dve vojni, dovolilo se je le pomnožiti obstoječo stražo na meji. Razmere med Srbijo in Črnogoro so zopet prijaznejše, kakor so bile in po nasvetu metropolita bode Srbska odposlala v Cetinje za 200 ranjencev potrebnih reči, nekaj zdravnikov in 2000 ducatov gotovine.

Na Nemškem kulturne borbe še ni konec in te dni je bil nadškof Kolonjski Melchers zopet obsojen, da plača 600 mark globe ali pa na mesec ječe, ker je pismeno občeval s semeniškim vodjem in nekim župnikom, dasi je bil od sodnije za cerkvene zadeve od službe že odstavljen.

Francoski predsednik Mak Mahon je 28. t. m. došel v Bourges ter je v svojem odgovoru na pozdrav mestnega župana rekel, da je vse zgolj obrekovanje, kar se je govorilo o njem in njegovih namenih, in da bode narod, kakor za trdno pričakuje, z volitvijo drugih mož konec storil prepiru, ki škoduje deželni koristi in mirnemu razvitku. Glede izhodne politike je predsedniku kupčijske sodnije odgovoril, da je Francija vse storila, da se vojska omeji na Turške dežele in da mir je prvi cilj in konec politike francoske.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 26. julija. Dovolite, da Vam sporočim sledeči pogovor, ki sem ga imel z ženo nekega meščana, ki je iz trde kmetiške hiše doma. Jaz: Vi ste pravi domoljubi, vi! Zakaj li vaš gospodar ni šel volit? — Ona: I, vejo, to je tako, Mi smo „kšeftslajt“, pa se nočemo nobenemu zameriti. Zato „foter“ ni šel volit. — Jaz: To bi bilo že pametno, če bi domovina pri tem nič škode ne trpela. — Ona: Ej, kaj je to! Saj je vse eno, če so voljeni Nemci ali Slovenci. Davke moramo tako plačevati. Mi živimo od obojih. — Jaz: Davke mora res vsak državljani plačevati, to je bilo od nekdanj tako. O tem tudi ni dogovorja. Vprašanje je le: kdo bolje more skrbeti za narod, tisti, ki ga ne pozna, ali tisti, ki pozna njegove reve in potrebe. — Ona: Mi živimo od obojih, kaj nam mar za tiste sleparije! Nam je mar le za „profit“ in tega imamo od obeh. — Jaz: Dobro! Tedaj za denar vam je. Kaj pa, ko bi zdaj, ko vaš gospodar ni šel volit ne naših ne onih, oboji vas popustili? — Ona (zavzeta): Zakaj? Saj nismo nobenemu nič žalega storili? — Jaz: Pa tudi dobrega nič ne. Pustili ste oboje na cedilu. Tedaj vas tudi oboji lahko popuste. — Ona: Če bi šel „foter“ volit Slovence, bi zato ne bili zmagali. Pač pa bi bili Nemci zvedeli, da je zoper nje volil, in mi bi bili zgubili veliko „kuntov“. — Jaz: Tako! Nemcev

sicer o začetku v doriški domovini, vmakniviši se silnemu sovraštvu, v Turijih novi najdel je dom.“

II. Izreja in izobraženje v pisateljski poklic. Kako se je Herodot v mladih letih vedel, nam je popolnoma neznano, vendar se dá nekaj po spisih, nekaj po navadni grški izreji slutiti. Pred ko ne, so mu dale prvo podlago Homerjeve poezije, iz katerih je sploh zajemal helenski narod. Da so mu dobro znane bile, kaže pobožni duh in žlahtni življenjski, vezanje stavkov v epiški skladbi, kakor tudi razni izreki pa besedna sestava. Omenja pogosto korifeje tačasnega helenskega slovstva, znani so mu posebno Heziod, Muzej, Arhiloh, Alcej, Sapfo, Solon, Ezop, Simonid, Aishil, Pindar. — V znanstvo orakelnov, maliških izrokov, vedeževanja sploh mu je pripomogel stric in epiški pesnik Paniaz, razkladatelj pa prerok. Vse to pa je izobrazil po tako imenovanih logografih za zgodovinski poklic. Oni so namreč jeli naznanjati zemljepisne odlomke so nabirali govorice, pripovedke, pa ustne poročila

raznih krajev, oseb, ter so začeli tako orati ledino zgodovinskega polja. Med njimi najbolj slovi Hekatej, Milečan od 500—476. Njegove spise je Herodot poznal, in iz njega zajemal popisovanje dežele in narodov perzijske države, zgodovino joniškega upora, in egipčanske dežele. Vendar mu pa vse to prebiranje nikakor ni zadostovalo, kakor je Hekatej popotovalje ogledal Egipt, Pont, Grecijo, Tracijo itd., se je našemu pisatelju potrebno zdelo osebno izvedovati (grški historia) in sam ogledati popotovalje za zgodovinski predmet, katerega si je stavil v obravnavo, namreč orisati slavno večletno borbo Helencev proti Perzijanom. Tale glavni predmet, ki vidno po vsem delu na svetlo stopa, mu priložnost ponuja dežele, mesta, ljudi, njih šege in navade obširno popisovati, pristavlja jim še mnogo mičnih, podučnih povestnic. Vse pa služi eni glavni misli, katero bomo pozneje omenili. Spravil se je tedaj na pot, da bi sam vidil, sam slišal, kar se je godilo po širokem svetu. V ta namen mu je jako pripomogla lega rojstnega mesta Halikarnasa. (Dalje sledi.)

se tedaj bojite, Slovencev pa ne? Kaj pa, če bi vas zdaj, ko niste hoteli potegniti s Slovenci, vsi Slovenci popustili — po starem pregovoru: „Kdor ni z nami, je zoper nas?“ — Ona (nekoliko oplašena): Se vé, škode bi imeli veliko, od „onih“ samih bi tudi ne mogli živeti. — Jaz: In kaj, če se po naši volji vam to zgodi? — Ona (plaha): Tega nisem premislila. Potlej je pa še nekaj. Oni, nemci, so nam veliko dolžni, Slovenci le prav malo, pa bomo vse dobili od njih. Pri Nemcih imamo pa več tisuč. Pred volitvijo jih je prišlo več k nam in so rekli, da, če gre „foter“ Slovence volit, bomo morali še dolgo čakati na denar ali pa ga še celó dobili ne bomo. O današnjih slabih časih pa človek potrebuje gotovega denarja, zato mora gledati, da ga dobi. — Jaz: Tedaj zato vaš „foter“ ni šel volit nemčurjev, ker se je Slovencev bal, nemčurji pa so mu žugali, da mu dolgovi ne bodo plačali, če gre Slovence volit? — Ona: Ej, naj me puste pri miru. Mi smo „kšeftslajt“, družega nič. Mi živimo od obojih. — Jaz: In če bi slovenski narod propadel, poginil? — Ona (jezna). Bi pa od nemškutarjev živeli. Tako je! Zdaj naj me pa puste pri miru.

Jaz temu nič ne dodam. Vsak vé zdaj, zakaj po mestih propadamo.

Iz okolice ljubljanske, 25. julija. (Strah pred Rusi.) To so „kerlici“ ti Rusi, ker se jih ne le v Turčiji, ampak tudi drugod tako bojé. V dokaz temu sledeča črtica, ki se je tu zgodila.

Skrben kmetič je s svojimi žulji odgojil sina tako, da je dandanes profesor za dobro plačo na Ruskem. Ker je pa odgoja sina veliko stala, ker so bile letine za poredoma slabe, davki pa čedalje viši, je mož obožal in njegovo posestvo bi bilo imelo priti na kant. To silo potoži svojemu sinu, profesorju na Ruskem. Ta brž pošlje nekaj tisuč rubljev — na Ruskem navadni denar, kakor pri nas bankovci — očetu v pomoč, kar je vse hvale vredno in kaže, da je omenjeni ne le bistra, zato v Rusiji dobro plačana glava, ampak tudi dober sin, kakoršni so otroci dobrih starišev sploh. Lepo je to!

Bilo pa je ravno pred volitvami v kranjski deželni zbor. Pismo iz Ruskega na Kranjsko mora iti preko Dunaja. Tam pogledajo pismo. „Kaj? Ruski rublji so v njem? In nekaj tisuč jih je? Adresirani so do priprostege kmeta?“ To je sumljivo — zlasti zdaj, ko je vsemu svetu znano, da so na Kranjskem volitve. Za tem grmom tiči zajec.

Tako modrujejo na Dunaji — dokaz, da so prav zeló brigali se za volitve na Kranjskem in boje mislili, da je ta denar namenjen za narodne agitacije ali pa kakemu slovenskemu časniku za podporo. Tedaj odpró pismo, ga preberejo in ko vidijo, za kaj je denar namenjen, namreč deloma tudi za poplačanje c. k. avstrijskih in deželnih davkov s prikkladami vred, ga zopet zapečatijo ter z opazko, da je bil „uradno“ odprt, pošljejo tistemu, kteremu je bil namenjen. Zavitek (kouvert) je še shranjen v dobrih rokah in priča, kak strah imajo pred Rusi ne le Turki, ampak tudi — drugi.

Iz Zagreba 28. jul. Po granici vse nekako vre in se vzdiguje proti osnovi v ogerskem zboru 5. jul. storjeni glede zidanja krajiških železnic, in kakor v Glini, v Dvoru itd. je tudi v Petrinji mestno zastopništvo sklenilo enoglasno poslati deputaciji proti temu 13. avgusta v Zagreb, in ako bo treba, potem v Beč do carja, nadjaže se, da v tem sodelovale bodo vse občine in društva. Z ozirom na to

piše „Obzor“ 27. t. m.: Iz izrednega, ali povse zanesljivega dunajskega vira poizvedamo z današnjo beško pošto, da je zapovedajoči general f. z. m. baron Mollinary prosil njihovo veličanstvo za svojo demisijo. Mi nimamo najmanjega razloga dvomiti o resnici tega poročila. Ona kaže najbolje, katero je stališče generala Mollinarya v poslu postavne osnove o tako zvani krajiški železnici, katero je ogersko ministerstvo predložilo ogerskemu zboru. Novica ta je posebne važnosti tudi zato, ker nam poleg vsega službenega tajeja, absolutnega sistema krajiške vprave, dasi nekoliko prekesno, ali vendar nam predočuje vso veličino pozibelji, ktera preti naši deželi, ako se sprejame in izvede osnova o krajiški železnici, predložena po ogerskem ministerstvu ogerskemu zboru.

Iz Cerkljanske okolice, 10. julija. Strela ubila je 3. t. m. 21 let staro dekle Meto Mertelj, mežnarjevo iz Dvorjan. Šla je popoldne omenjenega dne z dvema tovarišcema s polja domu; na glavi nese škaf, v katerem je imela razsajeno matiko. Nevihta pride, in mahoma treši v matiko ter skozi škaf nesrečnici v glavo in od tod skozi život v zemljo.

Dekleta popadajo vsa. Najmlajša, komaj 15 let stara, se zdrami naj prej, večkrat hoče vstati, pa zopet pade, vendar je šla sama domu. Četrta tovaršica priteče, pa ni ji bilo moč drugi pomagati, kot ti naj mlajši. Meta je bila mrtva, druga pa se je prebudila še le drugi dan.

Iz Primorskega, 26. julija. C. k. namestništvo v Trstu naznanja, da se bode letos na Primorskem na 4 postajah marljivim živinorejcem delila darila za konje in sicer v Tolminu za sodnijske okraje Tolmin, Bovec, Cerkno in Kanal, dne 18. septembra, v Gradiški za južni del poknežene grofije Goriške in Gradišanske in za tržaško okolico dne 20. septembra, v Bulji za sodnijske okraje Bulje, Koper, Piran, Buzet, Matavin in Poreč dne 22. septembra in v Paznu za okraje Pazin, Pulj, Dinjan, Rovinj, Labin, Volosko in Novigrad. Darila se bodo podelila in sicer:

Za kakšno živino?		Koliko v vsakem okraju				
		v Tolminu	v Gradiški	v Bulji	v Paznu	skupaj
Kobile z dojenčki	po 40 gl. v srb	1	1	1	1	4
	„ 25 „ „	1	1	—	1	3
	„ 20 „ „	1	1	—	—	2
	„ 15 „ „	2	2	1	1	6
3 in 4letne kobilice	po 30 gl. v srb.	1	1	1	1	4
	„ 25 „ „	1	1	—	1	3
	„ 20 „ „	1	1	—	—	2
	„ 15 „ „	2	1	1	1	5
1 in 2letni žrebčiki	po 25 gl. v srb.	1	1	—	1	3
	„ 15 „ „	—	1	—	1	2
	„ 10 „ „	—	1	1	—	2

Obdarovanih bo tedaj 36 živali z 890 gld.

II. Posnetek važnih pogojev za dobitev daril:

a) Kobile matere morajo biti najmenj 5 let stare, zdrave, močne ter dobro hranjene in morajo imeti pravilno vstvarjene mladiče. Lastnik mora dokazati, da je ta mladič plod cesarskega ali pa licentiranega žrebca, in da je bila kobila njegova lastnina še preden je mladiča vrgla; ne izključi pa se darilo, ako je bila ta kobila enkrat ali večkrat prej že obdarovana; kobile Pincgavske zamorejo pri navedenih lastnostih že s 4. letom obdarovane biti.

b) Mlade kobilice, ako so Pincgavskega plemena, obdarovane so v 3. in 4. letu, pri vsih drugih plemenih pa v 4. in 5. letu starosti, ako se dokaže, da so ali od cesarskega ali pa licentiranega žrebca obrejene in da so vsaj leto dni pri sedanjem gospodarju. Je pa bila taka kobila že obdarovana, se zamore znova obdarovati le po pogojih navedenih pod točko a).

c) Obdarovani bodo gospodarji žrebčikov na Furlanskem in v Istri, ako so žrebci eno ali 2 leti stari, ako dokažejo, da so plod cesarskega ali licentiranega, ali pa lastnega žrebca, da so dobro izrejeni, vgodne rasti in da obetajo, da utegnejo dobri za pleme biti. Ako se nahaja gledé lastnosti konkurenca, bodo imeli prednost oni gospodarji, koji dokažejo, da je izreja žrebčeka pravilna, krmenje v hlevu in na prostem pozimi in po leti v soglasju. Ako se pripelje dveletni premijant v bodoče zopet na ogled, se lahko zgodi, da se, ako je popolnem lepo izraščen, nakupi od vlade, ali pa ako zadobi dovoljenje za skok, da ga vlada z novci podpira.

d) Za žrebeta, kobilice v starosti enega in dveh let se bodo darovi delili, ako se lastnik skaže, da so ali od cesarskega, ali licentiranega ali pa od lastnega žrebca, da so dobro rejene, vspešne rasti in da obetajo za pleme ugajati. Ako so bile te kot letnice obdarovane, zamorejo se tudi kot dveletnice zopet premirati.

II. Delitev premij.

Obdarovani dobe premije v denarjih ali pripoznalne diplome.

Kdor dobi darilo v novcih, prejme ob jednom tudi diplom. Veliki posestniki dobe edino le diplome, kdor pa noče darila v novcih, dobi diplom.

Pri delitvi se bo oziralo le bolj na one, kteri so sposobnost izreja za izgledni zarod dokazali in imajo tudi spretnost ali sposobnost, da bi v kaki okolici konjsko pleme povzdignili; v enakih razmerah daje se vendar konjem znanega rodu prednost od onih neznanega rodu. Vsaki lastnik, kteri je dobil premijo, se ob enem zaveže, da bo moral konja eno leto sam imeti, ne pa da bi ga prodal. Če bi se to zgodilo, moral bi lastnik premijo komisiji vrniti.

Iz Kranja, 29. julija. Strašno razkačeni so pri nas nemčurji, da so propadli pri volitvi 10. t. m., grize in grize jih, da sta Loka in Kranj edina rešila čast kranjske dežele. Nasledek propada nemčurjev je ta, da se je mesto strogo ločilo v dva dela: nemčurskega in slovenskega. Ta ločitev je natanjčna, mnogo bolj stroga, kakor pri Vas v Ljubljani. Slovenci so popustili vse gostilnice, kterih lastniki so Dolenca volili, nemčurji, na čelu okrajni glavar, pa vse rokodelce, trgovce itd., ki so volili gospoda Šavnika. Sploh nemčurji od tistega dne ne govore s prejšnjimi znanci, še ne pogledajo jih ne, ne pozdravljajo se, če se srečajo itd.

Komu bo teže to življenje, nam Slovencem, ki nas je ogromna večina, ali nemškutarjem in po njih zapeljanim, kterih je le peščica, to se bo kmalu pokazalo. Jaz pravim, da je prav tako. Svoji k svojim, le spoznajmo se! Po tem se bodo predramili tudi tisti, ki so do zdaj v našo škodo politično spali, in ko pridejo vnovič kake volitve, bodo potegnili cincarji odločno z nami in pokazalo se bo, kterih je več, nas domačinov, ali pa nemškutarjev in tujcev. Potem bo tudi po mestih nehalo tuje gospodstvo, kakor je po kmetih ne-

halo že davno. Jaz sem prepričan, da v Ljubljani in v Kranju nikdar ne bo zmagal nemčur.

Domače novice.

V Ljubljani 31. julija.

(Mil. knez in škof dr. J. Pogačar) so se 29. t. m. podali na Dunaj.

(Porotne sodnije) se v Ljubljani prično 6. avgusta.

(Poseben vlak) se bo 11. avgusta odpeljal z Dunaja ter 12. ob eni popoldne pripeljal v Ljubljano in odinil naprej proti Trstu in Benedkam; popoldne bodo popotniki ogledovali postojnsko jamo.

(Deželni zbor kranjski) se ima po naznanilu dunajskih listov sklicati še meseca avgusta, da potrdi volitve in voli nov deželni odbor, od katerega „Tagblatt“ pričakuje, da bode v vradnem listu objavljaj zapisnik odborovih sej. Davkoplačevalci imajo pravico, pravi turški list, zvedeti sklepe deželnega odbora. Ko bi se „Tagblatt“ bolj pečal z domačimi kakor pa turškimi zadevami, bi mu pač ne bilo ostalo neznano, da so slovenski listi za slovenske davkoplačevalce vsaki teden objavljali sklepe dosedanjega deželnega odbora. Če jih nemški davkoplačevalci na Kočevskem niso zvedili, krivi so tega nemčurški listi sami, katerim se ni vredno zdelo objavljati teh sklepov. Če se jim je morda mrzilo posnemati jih iz slovenskih časopisov, naj bi bili pa odbornika svoje stranke naprosili da bi jim bil podajal izvirna poročila, kakor so delali naši slovenski odborniki.

Razne reči.

— Ustrelil se je na pokopališču v Mariboru 21 letni Jožef Streiber, učiteljski pripravnik, ki je iz računstva dobil dvojko in se mu ponovitev skušnje ni dovolila. Sicer so pa na mariborskem pripravništvu razmere, ki bi zaslužile oestro preiskavo od strani dotične gosposke, pristavlja „Sl. gospodar.“

— Štajerski deželni šolski svet je več učiteljev zaradi pohujšljivega življenja iz šolske službe izpodil, nekatere pa za kaznen prestavil. Šibe za šolarske neporeadne pa ni dovolil, čeravno so nekateri učitelji za njo prosili. Nadučitelju g. Šmidingerju v Veliki nedelji je dovolil stopiti v pokoj.

— O nevihti in toči na Štajerskem 7. julija piše Sl. Gospodar: Sobota 7. julija t. l. bila je za velik kos lepe naše štajerske dežele nesrečen dan. Nevihta s povodnjo in toča so prebivalce nemilo zadele in škodo blizo za 1 milijon gld. prouzročile. Okoli Murave v gornjem Štajerskem se škoda ceni na 30.000 gld. V bližini Weiza in Hartberga je toča v 36 srenjah vse pridelke na polju potolkla tako, da so škodo morali ceniti na 120.000 gld. Najbolj zadeti so ljudje na slovenskem Štajerskem počenši od Marije Snežne v slov. goricah do Mure v gornje-radgonskem in ljutomerskem okraju. Tukaj je sekala isti dan gosta toča skozi 3 minute debela kakor golobinja jajca, v gornje-radgonskem okraju pa je nevihta razsajala skoro eno celo uro in sipala jako robasto točo, debelo kakor je srednji krompir. Razdjanje po vinogradih in njivah je nepopisljivo. Nesreča in stiska pri ljudeh velika. Štiri leta že niso prav nič ne želi, ne brali; lani je seme skoro vsaki moral kupiti, sedaj pa je par dni pred žetvijo, par mesecev pred trgatvijo vse pokončano. Med srenjami, ki spadajo v mariborsko glavarstvo, je Ihovska ves največ trpela. Po

ostalnih okrajih je gosposka takoj dala škodo preceniti in iz njenega poročila podajemo svojim bralcem sledeče: v ljutomerskem okraju je vse škode skup 22.000 gld. in sicer v Muti 6000 gld., na Cvenu 3000 gld., v Krapjem 5000 gld., v Veržetu 6000 gld., v Benskem 2000 gld. Gornje-radgonski okraj je hujše zadet, vsa škoda znaša više 318.000 gld. in sicer: v Rihtarovcih 20.000 gld., v Radencih 3000 gld., v Kapeli 15.000 gld., v Voričevi 8000 gld., v Janežkem vrhu 30.000 gld., v Orehovcih 20.000 gld., v Preserskem vrhu 18.000 gld., v Črešnovcih 35.000 gld., v Medovju 6000 gld., v Šratovcih 4000 gld., v Poličkem vrhu 37.000 gld., v Slovenski vasi 15.000 gld., v Tvanjšovcih 35.000 gld., v Šavniškem dolu 30.000 gld., v Zbigovcih 25.000 gld., v Lastomercih 10.000 gld., v Izvanjcih 8000 gld., v Negovi 30.000 gld. in v Radvenski vasi 20.000 gld.

To so grozne številke, katere bolj kakor vse besede kažejo velikost škode, nesreče in stiske ter silno pozivljajo krščansko ljubezen v pomoč! Ravno kar je ces. kralj. namestnik baron Kubeck razglasil poziv do milosrdnih prebivalcev na Štajerskem, naj priskočijo svojim nesrečnim sodeželanom v pomoč z obilnimi milodari. Okrajnim glavarjem in mestnim zastopom v Gradcu, v Mariboru in Celju je ukazal za po toči onesrečene pobirati. Svitli cesar so, brž ko so o nesreči izvedeli, darovali 6000 gld. Bržčas se bo tudi po cerkvah pobiralo in tedaj naj bodo vernikom nesrečni bratje v gornjeradgonskem in ljutomerskem posebno priporočeni njihovej krščanski ljubezni „Blagor usmiljenim — usmiljenja bodo našli!“

— Toča in ogenj. Iz Rajhenberga piše se nam: 15. t. m. v noči potolkla je toča vinograde v Okrogu in Sedmu, ter vzela kmetu en del tergatve; 24. julija na večer ob 8 uri pokončal je ogenj vdovi Mici Košar skedenj in hleve; zgorelo je tudi 6 goved 1 ovca in 1 svinje. Nesreča je za to siroto večja, ker že spomladi je prišla ob troje goved. 25. t. m. v jutro vnel se je pa ogenj v rajhenberškem trgu pri mizarju Pongracu; pogorelo je njemu in krčmarju Pregelnu vse poslopje in krčmarju Rupnik-u hlev, skupaj 6 hiš; škoda je velika. Našemu ključarju Lenar-tu, Krškim dimnikarjem in sosebno tudi krški gasilni straži se je zahvaliti, da se ni blizo celi trg vnel.

— „Illustrirte Geschichte des orientalischen Krieges von 1876—1877“ v založbi Hartleben-a na Dunaji, ki se po pravici sme imenovati ena najbolj zanimivih vojskanih knjig in ki jo priporočamo vsim bralcem, prišel je ravno kar na svetlo 10. snopič. Z vsakim snopičem omenjena prav razvidno in dovolj nepristransko, temeljito in mikavno pisana knjiga z mnogimi dosedaj še večidel neznanimi posameznimi dogodki čitatelju čedalje bolj dopada. V 8. do 10. snopiču se popisujejo že krvavi boji na srbski meji, v dužki soteski, dogodki na Bulgarskem, v Bosni in Črnogori, umor konzulov v Solunu, upor soft v Carigradu, odstavljenje sultana Abdul Aziza, nastop sultana Murada V. itd. jako zanimive reči ruskega državnika Ignatieva, razmere med Abdul Azizom in njegovim sinom Jusuf Izedinom pa Napoleonom III., pripovedke iz zarotbe, dogodki iz prejšnjega življenja sultana Murada kot velikega mojstra turških framonov, vpliv turškega višjega duhovnika (šeik-ul-islama) itd. Ker se nahaja v knjigi mnogo lepih podob, ki nam pred oči postavljajo razne bitve, mesta, veljake itd., knjiga jako dopada vsem, in si jo tem laglje omisljijo tudi drugi, ki je še nimajo, ker snopič, katerih izide okoli 25, stane le 25 kr. in se dobiva

pri knjigotržcu Otokarju Klerr-u na Starem trgu v Ljubljani.

— Za pogorelce v vasi Rakovniku pri Š. Rupertu: Dr. J. Sterbenc 20 gl. — po njem 10 gl.

— Slovstvo. Akademija jugoslovanska je 18. t. m. imela sodnico, v kateri je akademik prof. Novaković čital o ranjkem dr. Jan. Šafaříku, njegovem življenju in znanstvenem delovanju. Potem izroči predsednik dr. Rački razpravo, v kateri našteva imena potnikov iz slovanskih dežel sploh in posebej iz bulgarskih in hrvaških, kateri so v IX. veku obiskali Oglej ali Akvilejo. Imena so za slovansko povesnico jako znamenita. Izmed Bulgarov je bil ondi na pr. prvi krščanski kralj Mihael z vso rodbino, iz panonskih Slovanov knez Braslav, iz dalmatinskih knez Trpimir, Branimir itd. Znamenito je videti, kako so slovanska imena pisana v IX. veku, in spoznati, koliko so naši predniki občevali tedaj z Italijo. — Matice hrvatske odbor si je v neki prejšnji seji izbral za izdavanje lepoznaske knjižice odsek, kateremu je predsednik Šenoa. Povabljeni so pisatelji in rodoljubi, naj nasvetujejo dela v francoskem, talijanskem, angleškem ali katerem slovanskem jeziku, ki naj bi se prestavile, in poprošeni, kateri imajo priprave, naj jih pošljejo Matici! Nagrada je bila odločena za polo prevedene proze 10 gl., za pesmi 15 gld., za izvirne sestavke 20 gld.

— Bogoslovno pastirstvo ali priročna (priročna) kniha bohoslovij pastyrškeho se imenuje knjiga, katero je spisal Anton Skečdopole, profesor postoralke in katehetike na bogoslovnem vstavu v Budejovicah (Budweis). V dveh zvezkih na 66 polah velike osmerke razklada ves nauk pastirstveni in je prva te vrste v českem jeziku. Javna kritika jo je pohvalila, in pisalec je dobro vgodil vedi in duhovskim praktičnim potrebam. Stane pa 5 gld. 20 sld.

Eksekutivne dražbe.

1. avgusta: 3. Lasez iz Dobravčeve 2. Majnik iz Loma, oba v Idriji. 3. Simšič iz Radoviča v Metliki. 2. Lenasi iz Št. Mihela v Senožečah. 2. Princ iz Iške vasi v Ljubljani. 1. Sternad iz Gorenjega Karteljeva, 1. Gorše iz Krke, 1. Ajdič iz Dolenjega Kamnja, 1. Pavlin iz Čeečne vasi, 1. Kralj iz Pristave, 1. Köbel in. 1. Žagar iz Spodnjega Karteljeva, vsi v Novem mestu. 3. Vertačič iz Celovca v Mokronogu; 3. Samsa iz Stare Sušice v Postojni; 1. Mustar iz Kuželovca v Žuženberku.

2. avg. 3. Kastelic iz Zagorice v Zatičini. 3. Levstek iz Malih lašič v Lašicah. 1. Janežič iz Lepe gorice v Mokronogu.

Umrlj so:

Od 21. do 24. julija: Anton Grablovic, tesar 38 l., valed ostreljenja. Hermenegilda Postl, geom. o. 14 m., za drisko. Luka Modrijan, del. 40 l., za vtriplj. pljuč. Katra Zadnikar, gostinja 27 l., za vnetjem možg. mrenice. Bernard Zupančič, čuvaj 56 l., valed polomljenih udov. Marija Matolič, pis. v. 78 l., in Lovrene Hujan, gostač 80 l., oba valed starosti. Janez Jankovič, del. o. 2 1/2 l., valed bolezni na obistih. Milan Svetek, želez. vrad. o. 1 l., za vnetico vratu. Fr. Sorčan, čevljar 60 l., valed gnojenja udov. Fr. Eržen, čit. sl. o. 10 m., za drisko. Marija Schwinghammer, kond. o. 9 l., za sušico. Martin Petrič, hlapec 52 l., za vtriplj. pljuč. Marija Jankovič, kmet. ž. 57 l., obstreljenja. Terezija Borstner, tes. ž. 57 l., valed starosti. Jože Čačak, čuvaj v posilni del., 33. l., za jetiko. Marija Ravnahrib, tes. o. 3 l., za sušico. Frančiška Oražem, mestn. del. o., 4 l., za kozami.

Telegrafične denarne cene 30. julija.

Papirna renta 61.— — Srebrna renta 65.60 — Zlata renta 73.20. — 1860letno državno posojilo 114.50 Bankine akcije 774 — Kreditne akcije 155.10 — London 124.20 — Srebro 109.— — Ces. kr. cekini 5.92 — 20-rufnikov 9.94.